

Diagnòstic de la llengua

Durant els darrers deu anys d'autonomia no ha existit cap política lingüística a les Balears. El coneixement del català avança entre els grups d'edat escolaritzats, però retrocedeix com a llengua vehicular. En el terreny dels mitjans de comunicació en català l'actuació de l'administració autonòmica ha estat nul·la. La presència del català a l'ensenyament només ha servit perquè les administracions autonòmica i central esquivin les seves responsabilitats en el tema....

Aquestes són algunes de les conclusions de la ponència "Diagnòstic de la llengua a les Illes Balears", presentada en el IV Encontre de Cultura, organitzat per l'Obra Cultural Balear, que s'ha celebrat a Palma la setmana passada.

Així i tot, la ponència —embrió d'un manifest de imminent aparició sobre la situació de la llengua que segurament serà bastant dur— reflecteix el malestar generat existent pel desinterès de les institucions per una veritable normalització lingüística a les Balears.

Llengua i territori. "El marc lingüístic legal de l'estat espanyol no és l'adequat per a possibilitar la normalització de les llengües pròpies dels diversos territoris que en fan part.

Un estudi presentat en el IV Encontre de Cultura, celebrat a Palma de Mallorca, fa una anàlisi molt negativa de la realitat lingüística a les Balears.

Excepte, naturalment, la llengua castellana". Amb aquesta rotunditat comença la ponència. El problema bàsic és la Constitució i la legislació que se'n deriva, que obliga el català a compartir oficialitat i espai social en el seu territori. "Qualsevol llengua necessita un territori on sigui llengua única per poder assegurar la continuïtat i independència". Aquesta circumstància no es produeix a l'estat espanyol i això, per tant, "impedeix solucions lingüístiques com les de Bèlgica o Suïssa, les quals sembla que són les úniques que demostren efectivitat".

Si el marc legal de l'estat no és bo, tampoc ho és l'actitud dels poders locals de Balears. L'actuació a les Illes de l'administració autonòmica i de la central és qualificada com "el manteniment d'una política lingüística a favor de la substitució de la llengua catalana; la qual, si s'ha moderat en les formes i en els redactats legals, és perquè la inèrcia social en garanteix l'efectivitat. Ens afecta, per tant, l'aplicació per part de les administracions d'una política lingüística contrària, com sempre, a la nostra supervivència diversa al model nacionalista-estatal".

La ponència reconeix que al llarg dels dar-

JOAN CELIA

Aina Moll, coordinadora de la CNL. La ponència afirma que la campanya serveix per esquivar responsabilitats.

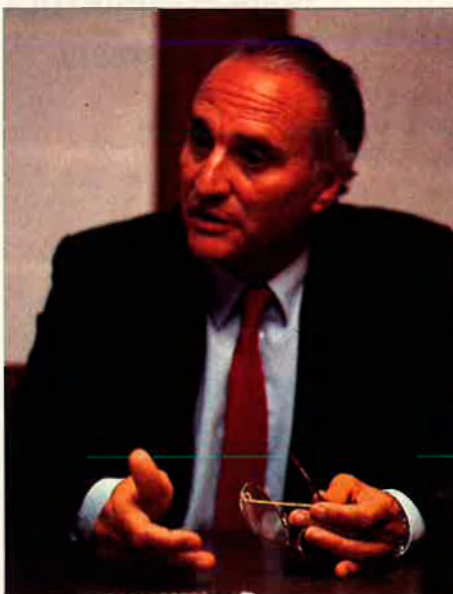

ARXIU

ers anys es poden trobar algunes actuacions en favor del català, però també adverteix que "s'han donat com a excepcions en un conjunt enorme d'accions i comportaments dels nostres dirigents contraris o, si més no, deslligats de qualsevol preocupació pels efectes lingüístics que podrien tenir. Hi ha Llei de Normalització i altres papers que n'expandeixen els preceptes, però el Govern incompleix de manera reiterada els que l'obliguen i es despreocupa, naturalment, del que fan altres institucions". En aquest marc s'inclou l'absència d'una Direcció General de Política Lingüística i l'abandó de responsabilitats en aquesta matèria, que són delegades a la Campanya de Normalització Lingüística (CNL). La CNL està coordinada per Aina Moll i funciona des de finals de 1989. Es tracta d'una campanya creada a partir de l'acord lingüístic entre totes les institucions (Govern, consells insulars, ajuntaments, MEC...). A pesar de rebre les subvencions de les institucions i de tenir un caràcter quasi orgànic, el fet és que no deixa de ser un ens que està fora de les institucions, sense capacitat executiva, únicament d'assessorament i de sensibilització a través de campanyes publicitàries.

Igualment, la ponència considera que les administracions no han emprès en cap moment actuacions aclaridores de temes conflictius, "sinó que més aviat sembla que els esforços han estat adreçats a mantenir-hi el conflicte". Específicament, el text diu que el Govern Balear "ha renunciat al paper de motor de normalització i, en la majoria de les ocasions, no dubta a intervenir per frenar els sectors socials que la impulsen".

Mitjans de comunicació i ensenyament. L'anàlisi de l'actuació del Govern Balear en matèria de mitjans de comunicació en

Andreu Crespi (dalt), director provincial del MEC a Balears, és acusat de manca de compromís en la normalització lingüística a l'ensenyament. Bartomeu Rotger (baix), conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, també és criticat per la seva tebiesa a l'hora de comprometre's a fons en la normalització.

català és demolidora: "l'actuació política ha estat nul·la". No s'ha creat cap xarxa de comunicació pròpia. El Govern, segons la ponència, prefereix invertir els recursos "subvencionant les empreses d'informació amb interessos a les Illes, amb independència que això signifiqui suport a la normalització lingüística o als seus contraris" i sempre en raó de rendibilitat política. A les Illes només es pot accedir a mitjans de comunicació en català "si vénen de fora o són fruit de la resistència cultural i lingüística". Aquest és el cas de la premsa, la ràdio i les televisions locals, però la seva migradesa de recursos "els impossibilita l'accés a la competitivitat amb els mitjans en castellà".

El diagnòstic és igualment negatiu pel que fa a l'ensenyament. "L'ús del català com a vehicle d'ensenyament és encara l'excepció pràcticament en tots els centres i fruit, exclusiu, de la voluntat i tenacitat dels professors". La ponència acusa tant el MEC com la Conselleria -amb Andreu Crespi i Bartomeu Rotger al front, respectivament, de les dues institucions que donen suport a la CNL- de "manca de compromís" i d'estar atemorits en aquest tema, "fins extrems grotescos, com mostren quan fan declaracions públiques". Segons la ponència, l'ensenyament en català és tractat com un fet marginal i "ho demostra el fet que no ha rebut mai el suport institucional que han rebut altres programes o propostes d'innovació d'abast quantitatiu i qualitatiu molt més reduït".

Altres sectors. El balanç negatiu de l'anàlisi es manté en tots els sectors estudiats. Sobre el tema de la immigració diu que "no

hi ha ni una sola mesura prevista que tenguin per finalitat la incorporació dels immigrants a la nostra cultura" i que, just al contrari, l'administració els utilitza d'excusa "per no avançar en la normalització".

La ponència reconeix que l'ús del català entre la joventut, especialment la de Palma, està en forta recessió, i que l'acció política per frenar aquest procés ha estat inexistente, potser perquè "bona part de l'administració continua funcionant en castellà, a pesar de certs canvis que afecten la façana d'algunes conselleries".

Tot i el diagnòstic clarament negatiu, la ponència expressa l'esperança en un futur millor si s'aprofiten les iniciatives d'institucions privades i particulars, "ara aïllades", que s'haurien de coordinar mitjançant programes globals, la qual cosa és responsabilitat del Govern de Balears.

Miquel Payeras